

Kommentar til NOU 2017:6 Offentlig støtte til barnefamiliene

OPTIMALE OPPVEKSTVIKÅR FOR SMÅBARN

Det utviklingspsykologiske og psykososiale aspektet: bekreftes av moderne forskning og klinisk arbeid. Under svangerskapet lever barnet i et symbiotisk forhold med mor. I de første ukene etter fødselen opplever det lille barnet gradvis å komme inn i den nye verden utenfor livmoren. Deretter, i det første leveåret, etablerer barnet seg som et lite individ primært i relasjon til mor. Mot slutten av dette året og til noen måneder ut i det andre leveåret utvikler barnet en opplevelse av å være et individ i relasjon til andre mennesker. Barnet opplever nå, som adskilt individ, at det bevisst kan påvirke andre. Deretter utvikler barnet gradvis språk. Denne utviklingen av et 'selv' er en meget intrikat og sårbar prosess. Den krever optimale vilkår for å bli vellykket. Det tidlige mor-barn samspillet er avgjørende i de første månedene av det første leveåret. Deretter spiller samvær med far en økende betydning i denne prosessen.

Et lite barn må få lov til å gradvis utvikle en opplevelse av seg selv og deretter en opplevelse av seg selv i samspill med andre. Barnet bygger gradvis opp i seg en forståelse, "en arbeidsmodell", av en helt ny verden befolket av nye mennesker. Denne utviklingen forutsetter at det etableres trygge relasjoner, først til noen få, og for det lille barnet forutsigbare mennesker, først mor, far eller deres faste erstatninger, (altså barnets primære omsorgspersoner), samt eventuelle søsken, besteforeldre osv. Først må det lille barnet bli kjent med noen få mennesker for så å kunne utvide sitt felt til å bli kjent med og fortrolig med andre. Forskning har vist at til og med dyktige og empatiske barnehagepersonale ikke kan oppfatte og svare på det lille barnets uttrykk like adekvat som foreldrene.

Små barn bør helst ikke være i barnehage før de er to år gamle. Det beste ville være om barna kunne være i en åpen barnehage eller barnepark noen få timer om dagen, sammen med en av foreldrene eller deres faste erstatninger. Dette er for å ha det nødvendige og viktige sosiale samværet med andre barn og voksne. Dette ville også langt på vei bidra til integreringen og den norskspråklige utviklingen hos fremmedkulturelle barn. Dette beskriver den ideelle situasjonen. Å være i en barnehage kan selvfølgelig være det rette for barn som, av diverse grunner, ikke har det trygt og godt hjemme.

Praktiske konsekvenser for permisjonsordninger og barnehagepolitikk: Det optimale ville være en ordning med utgangspunkt i følgende forslag: Ett års permisjon for mor det første leveåret, så ett års permisjon for far det andre leveåret. I dette andre året, skal mor ha 20% redusert arbeidstid slik at hun ikke er så lenge borte fra barnet. Deretter, i det første halvåret av barnets tredje leveår da barnet nå er to år gammelt, skal enten mor eller far til sammen få 20% redusert arbeidstid. (Innføring av en 6-timers arbeidsdag for alle ville langt på vei ta vare på dette.) Det må være en viss fleksibilitet mellom foreldrene, men det skal ikke være mye avvik fra denne regelen. Disse ordningene vil forutsette fleksible opptak til barnehager. Det må selvfølgelig også være unntaksordninger for enslige foreldre, eller for eksempel der hvor den ene av foreldrene er for syk til å passe på barnet.

Det sosiopolitiske aspektet: Det skal være permisjon med full inntekt, enten det heter lønn, omsorgsstønad eller kontantstøtte og det skal være full opptelling for pensjonspoeng. Videre skal det helst ikke være mye tap av ansiennitet, men her må det være flere overveielser og nyanser.

Forslagene vil nok virke radikale for de fleste politikere og partier. Dette gjelder dessverre ikke minst på venstresiden, hvor disse synspunktene ofte ville kalles reaksjonære eller kvinneundertrykkende. Her er det dessverre mye ideologi (og ikke utviklingspsykologi sammen med sunn fornuft) som regjerer. **Denne ideologien – en misforstått feminisme og en misforstått oppfatning av likestilling går foran barnets behov.** Men å gi optimale oppvekstvilkår for småbarn ved at en av foreldrene er hjemmeværende de to første leveår, er uten tvil noe av det viktigste arbeid som gjøres i et samfunn. De voksnes liv og karriere må veies opp mot investering i våre barns fremtid. Med disse foreslåtte økonomiske ordninger vil også de voksnes behov bli tatt hensyn til. Mange vil dessuten si at disse forslagene er økonomiske urealistiske. Men samfunnet har råd til det og vil i det lange løp tjene på det Det er et spørsmål om fordeling av ressurser.

Enkelte innlegg i pressen, på TV og i sosiale medier har de siste årene bekreftet at det er flere kvinner og menn som gjerne ville ha mer tid sammen med sine små barn. Andre angrer at de ikke tok eller ikke kunne ta mer tid den gangen barna var små. Man kan ikke få denne kostbare tiden tilbake senere!

Sissel Unger, klinisk psykolog – sissel.u@frisurf.no

John Downing, psykiater og barnepsykiater – jdowning@online.no